

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 **Titlul proiectului de act normativ** **Lege privind Codul de procedură fiscală**

Secțiunea a 2-a **Motivul emiterii actului normativ**

Codul de procedură fiscală, act normativ care sistematizează regulile de procedură fiscală, a fost aplicat începând cu 1 ianuarie 2004.

De la intrarea sa în vigoare și până la sfârșitul anului 2014, Codul de procedură fiscală a fost supus mai multor intervenții legislative, circa 60, scopul principal urmărit fiind, printre altele, simplificarea procedurilor administrative de recuperare a creanțelor fiscale, îmbunătățirea echilibrului drepturilor și obligațiilor celor două părți ale raportului juridic fiscal (contribuabil și organ fiscal) dar și clarificarea unora dintre instituțiile juridice susceptibile de interpretare, pentru o mai corectă aplicare a diferitelor instituții procedurale fiscale.

În acest context, un nou Cod de procedură fiscală, creează premisele unor noi dezbateri în ceea ce privește drepturile și obligațiile părților implicate în procedurile de administrare care, prin obiectivele vizate în procesul de rescriere, să contribuie la asigurarea unei stabilități și predictibilități pe termen lung a normelor înscrise în actul normativ propus a fi rescris.

Pe de altă parte, unul dintre obiectivele prioritare incluse în *Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2013–2015*, este rescrierea Codului de procedură fiscală. Acest obiectiv are în vedere obținerea următoarelor rezultate:

- proceduri de administrare a creanțelor fiscale simplificate;
- claritate și accesibilitate (eliminarea interpretărilor);
- prevederi ale Codului de procedură fiscală corelate cu prevederile procedurale din Codul fiscal și din alte legi speciale. Se elimină astfel neconcordanțele existente în prezent între Codul de procedură fiscală și Codul fiscal sau alte legi speciale;
- un echilibru al drepturilor și obligațiilor contribuabililor, pe de o parte, și ale organelor fiscale, pe de altă parte, îmbunătățit;
- eficiență a activității de administrare a impozitelor și taxelor crescută.

De asemenea, în *Programul Legislativ al Guvernului României pentru perioada 2013 – 2016* este inclusă și elaborarea *Proiectului de Lege privind Codul de procedură fiscală*, pentru care termenul de prezentare în Guvern este luna februarie 2015.

**1.Descrierea situației
actuale**

În prezent:

Structura Codului de procedură fiscală urmărește funcțiile administrației fiscale, funcții care reprezintă principiul după care este organizat principalul organ fiscal, respectiv Agenția Națională de Administrare Fiscală, facilitând astfel înțelegerea și aplicarea Codului.

A. În ceea ce privește Titlul I – Dispoziții generale

- noțiunile cele mai frecvent utilizate în conținutul Codului de procedură fiscală sunt definite în mod dispart în cadrul diferitelor titluri;
- Codul de procedură fiscală nu asigură o unitate terminologică în utilizarea termenilor și sintagmelor din cuprinsul acestuia (ex: contribuabil/plătitor; debitor; creanțe fiscale; obligații fiscale; organ fiscal; etc);
- în practică s-a constatat că, o serie de venituri provenind din raporturi de drept privat (chirii, tarife, redevențe) sunt catalogate drept „taxe” de către autoritățile administrației publice care se prevalează de dispozițiile Codului de procedură fiscală cu scopul de a-și asigura condiții mai favorabile în ceea ce privește încasarea lor;
- unele principii deși enunțate, nu sunt și definite sub aspectul conținutului (ex: principiul bunei-credințe care guvernează relațiile dintre contribuabili și organele fiscale) iar altele nu sunt reglementate (ex: principiul rezonabilității și echității ca mod de conduită a activității organelor fiscale atunci când acestea își exercită dreptul de apreciere, principiul legalității în administrarea impozitelor și taxelor);
- principiul interpretării stricte a legii fiscale, consecință a principiului legalității, care guvernează aplicarea legii fiscale, neînsoțit de reguli care să ajute la o corectă aplicare a legii atunci când aceasta este neclară a generat în multe situații conflicte între contribuabili și organele fiscale cu consecința unui număr semnificativ al acțiunilor în contenciosul administrativ și cu suportarea unor costuri importante de către ambele părți;
- nu există unanimitate de opinii în ceea ce privește completarea regulilor Codului de procedură fiscală cu cele ale Codului civil;
- în prezent, regulile referitoare la regimul documentelor relevante pentru stabilirea corectă a situației fiscale care sunt în altă limbă decât limba romană impun ca acestea să fie prezentate organului fiscal traduse de un traducător autorizat, deși în practică s-a dovedit că sunt și limbi pentru care nu există astfel de traducători;
- nu sunt precizate expres efectele neregularității ca urmare a neefectuării audierii și nici efectele refuzului sau neprezentării contribuabilului la termenul stabilit de organul fiscal pentru efectuarea audierii.

B. În ceea ce privește Titlul II – Dispoziții generale privind raportul de drept material fiscal

- noțiunea de „obligații fiscale” este uneori utilizată în sensul includerii în conținutul său a tuturor obligațiilor stabilite în seama contribuabililor de legislația fiscală (ex. obligația de plată a impozitelor și taxelor, care este o obligație de a da, cât și orice obligații procedurale sau alte obligații conexe stabilirii impozitelor și taxelor, care sunt obligații de a face), iar alteori în sensul de obligație de impozit ca obligație cu caracter patrimonial, care

corespunde dreptului de creanță fiscală. Această dualitate în ceea ce privește înțelesul noțiunii de obligație fiscală este de natură a produce confuzii;

- raportul juridic fiscal este insuficient definit și nu rezultă evidența celor două componente ale acestuia: raportul sarcinii (creanței) fiscale și raportul procedurilor fiscale;

- definiția creditorilor și debitorilor, ca părți ale raportului juridic fiscal, nu ține cont în toate cazurile de conținutul și caracteristicile acestui raport, așa cum el rezultă din legătura drept reglementată de izvorul lor juridic, respectiv Codul fiscal;

- nu rezultă cu claritate natura obligației ce face obiectul deciziei de atragere a răspunderii solidare, care de altfel nu are ca scop stabilirea unei noi creanțe ci doar răspunderea unei terțe persoane pentru o creanță fiscală deja stabilită într-o procedură de impunere, de regulă anterior atragerii răspunderii;

- procedura de atragere a răspunderii solidare nu asigură un echilibru al drepturilor și obligațiilor dintre părțile implicate în sensul că nu sunt clarificate consecințele lipsei audierii înaintea emiterii deciziei de către organul fiscal.

C. În ceea ce privește Titlul III – Dispoziții procedurale generale

- normele de competență generală nu țin cont de existența celor două categorii de organe fiscale (ANAF, pe de o parte și compartimente de specialitate ale UAT, pe de altă parte). De asemenea, noțiunea de organ fiscal nu include și Ministerul Finanțelor Publice, în considerarea calității sale de autoritate fiscală centrală cu rol de coordonare a aplicării unitare a legii fiscale, dar și în considerarea atribuțiilor sale de îndrumare și asistență a contribuabililor;

- în soluționarea conflictelor de competență s-a dovedit că existența unei proceduri amiabile poate sprijini și simplifica activitatea Comisiei Fiscale Centrale în acest domeniu;

- cazurile de nulitate a actului administrativ fiscal sunt insuficient reglementate (numai pentru motive de formă, respectiv în cazul lipsei unora din elementele actului administrativ fiscal);

- nu este reglementată instituția revocării actului administrativ fiscal;

- nu sunt reglementate efectele revocării sau anulării actelor administrative fiscale;

- actuala procedură privind solicitarea, de către organul fiscal, a prezenței contribuabilului la sediul său, s-a dovedit a fi aplicată, în unele cazuri, cu nerespectarea principiului rezonabilității în ceea ce privește stabilirea termenului în care contribuabilul să se conformeze cu o astfel de măsură și nici posibilitatea, obiectivă, ca cel solicitat, să propună o amânare;

- nu este clarificată incidența efectuării inspecției fiscale asupra termenului general de soluționare a cererilor atunci când inspecția este efectuată în scopul soluționării unor cereri ale contribuabililor.

D. În ceea ce privește Titlul IV – Înregistrarea fiscală și evidența contabilă și fiscală

- nu este definită sfera activității de înregistrare fiscală și nici data înregistrării fiscale;

- nu este reglementată instituția radierii înregistrării fiscale, deși această operațiune este efectuată în practică;
- nu este reglementată depunerea declarațiilor de mențiuni și în cazul în care contribuabilul constată erori în declarația de înregistrare fiscală.

E. În ceea ce privește Titlul V – Declarația fiscală

- regulile privind procedura îndeplinirii obligațiilor declarative nu fac distincție între cele 2 categorii principale de declarații fiscale, respectiv: declarații de impunere și declarații informative;
- există antinomie legislativă cu privire la depunerea de declarații rectificative ca urmare a unor dispoziții cuprinse în hotărâri judecătorești definitive prin care se acordă drepturi, de regulă salariale, supuse impozitării pe perioade pentru care s-a împlinit prescripția în materie fiscală. Astfel, punerea în executare a hotărârii presupune și aplicarea Codului fiscal cu privire la impunere, precum și declararea și virarea impozitelor și contribuțiilor aferente respectivelor drepturi, în timp ce Codul de procedură limitează dreptul contribuabililor de a depune declarații rectificative în perioada de prescripție;
- declarațiile rectificative depuse de contribuabili pe perioada inspecției fiscale nu sunt luate în considerare de organul fiscal, neexistând o alternativă care să permită emiterea, cu celeritate, a unui titlu de creanță fiscală chiar și pe perioada inspecției.

F. În ceea ce privește Titlul VI – Stabilirea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate bugetului general consolidat

- nu este definită sfera activității de stabilire a creanțelor fiscale;
- deciziile de impunere prin estimarea, de către organul fiscal, a bazei de impozitare, emise în cazurile expres prevăzute de lege, nu sunt întotdeauna motivate suficient sub aspectul motivelor de fapt și temeiului de drept care au determinat folosirea estimării, precum și al criteriilor de estimare.
- nu sunt reglementate efectele depunerii declarației fiscale după impunerea din oficiu de către administrația fiscală atunci când aceasta se realizează în termenul de 60 de zile de la data comunicării deciziei de impunere iar înlăuntrul acestui termen de împlinește prescripția dreptului de a stabili obligații fiscale.

G. În ceea ce privește Titlul VI² - Controlul antifraudă

- controlul antifraudă cuprinde aspecte procedurale referitoare la efectuarea controalelor operative și inopinate și are drept scop asigurarea unei bune funcționalități și eficiențe a Direcției Generale Antifraudă Fiscală. De menționat că, deși reprezintă o procedură de control fiscal ea este reglementată într-un titlu distinct.

H. În ceea ce privește Titlul VII – Inspecția fiscală

- controlul inopinat, deși reprezintă o procedură de control distinctă sub aspectul scopului și modului de abordare, este inclus în titlul dedicat inspecției fiscale, aspect ce creează confuzii mai ales la nivelul contribuabililor controlați în ceea ce privește drepturile și obligațiile

procedurale aplicabile. Mai mult, contribuabilul ar putea opune administrației fiscale principiile aplicabile inspecției, între care cel mai important și care să genereze implicații semnificative este cel al unicității inspecției fiscale;

- nu este definită metodologia de verificare prin sondaj, fapt care face ca aceasta să fie aplicată neunitar;

- nu este clar definit dreptul organului fiscal de a decide cu privire la contribuabilii selectați pentru efectuarea unei inspecții fiscale și nici un criteriu obiectiv de selectare;

- avizul de inspecție fiscală nu se comunică în toate cazurile în care se declanșează o inspecție fiscală;

- nu este reglementat dreptul contribuabilului supus inspecției fiscale de a fi informat ori de câte ori se decide o delegare a competenței de efectuare a inspecției fiscale;

- nu este reglementat actul procedural prin care se decide suspendarea inspecției fiscale;

- nu este reglementat regimul juridic al procesului-verbal întocmit de organele de inspecție fiscală;

- termenul în care contribuabili pot prezenta punctul de vedere cu privire la rezultatele inspecției fiscale este insuficient în special în cazul marilor contribuabili;

- nu este prevăzută posibilitatea emiterii de către organele de inspecție fiscală, pe perioada derulării unei inspecții fiscale, a unor decizii de impunere provizorii pentru obligațiile fiscale suplimentare aferente unei perioade și unui tip de obligație verificate.

I. În ceea ce privește Titlul VIII – Colectarea creanțelor fiscale

- nu este reglementată scadența obligațiilor fiscale stabilite de organul fiscal prin decizii de plăți anticipate comunicate după expirarea termenelor de plată prevăzute de Codul fiscal, în cazul contribuabililor care nu au avut obligația efectuării de plăți anticipate în anul precedent întrucât nu au realizat venituri;- nu sunt reglementate aspectele cu privire la publicitatea debitorilor care înregistrează obligații fiscale restante;

- nu este reglementată posibilitatea efectuării îndreptării erorilor materiale din documentele de plată ale contribuabililor și în cazul în care plata s-a efectuat într-un cont al altui buget decât cel al cărui venit este creanța plătită;

- nu este reglementată compensarea sumei negative a taxei pe valoarea adăugată solicitată la rambursare de reprezentantul unui grup fiscal constituit potrivit Codului fiscal cu obligațiile fiscale ale membrilor grupului;

- nu este reglementată data stingerii în cazul regularizării, potrivit Codului fiscal, a taxei pe valoarea adăugată de plată din decontul perioadei fiscale anterioare cu suma negativă de taxă din perioada de raportare;

- există o antinomie legislativă (conflict între legea fiscală și legea insolvenței) cu privire la regimul compensării taxei pe valoarea adăugată solicitată la rambursare individualizată în decontul de taxă depus după intrarea în procedura insolvenței;

- nu sunt reglementate regulile de calcul a accesoriilor în cazul impozitului pe profit care, similar impozitului pe venit, pentru care există astfel de reguli, are ca perioadă de stabilire anul fiscal, cu plăți anticipate în cursul

anului de impunere și regularizarea acestora cu impozitul anual în anul fiscal următor;

- în prezent, sistemul accesoriilor datorate pentru nerespectarea termenului de plată a obligațiilor fiscale cuprinde, în cazul celor administrate de ANAF, pe de o parte dobânzi de 0,03% pe zi de întârziere (10,95% pe an) și, pe de altă parte, penalități de întârziere de 0,02% pe zi de întârziere (7,3% pe an). Astfel, la nivelul unui an, accesoriile în cazul obligațiilor fiscale administrate de ANAF, sunt de 18,25%. În schimb, pentru nerespectarea termenului de plată a obligațiilor fiscale administrate de organele fiscale locale, se datorează majorări de întârziere de 2% pe lună sau fracțiune de lună (24% pe an). Există astfel un regim neunitar și totodată inechitabil sub aspectul cuantumului în ceea ce privește accesoriile în materie fiscală, care nu respectă principiul proporționalității normei, atâta timp cât în ambele cazuri scopul urmărit prin instituirea sistemului de accesorii este același: protejarea valorii reale a creanței fiscale și sancționarea neplății la scadență;

- sistemul actual al accesoriilor aplicate pentru neplata la termen a obligațiilor fiscale administrate de ANAF, compus din dobânzi și penalități de întârziere, se aplică și diferențelor suplimentare de impozite și taxe stabilite de organele fiscale în procedurile de control fiscal. Acest sistem are ca principal inconvenient faptul că nu ține cont de cele două obligații fiscale de a face pe care le reglementează dreptul fiscal: de a stabili și declara corect suma impozitului datorat și, pe de altă parte, de a plăti la scadență impozitul respectiv. Cu alte cuvinte, sistemul actual al accesoriilor nu ține cont de comportamentul contribuabililor în ceea ce privește îndeplinirea obligației de a declara corect impozitele și taxele datorate. Astfel, un contribuabil care declară corect creanța fiscală dar nu plătește, în principal datorită lipsei de disponibilități bănești, datorează aceleași dobânzi și penalități ca și contribuabilul care nu a plătit aceeași sumă ca urmare a depunerii unei declarații incorecte. În fapt, acest din urmă contribuabil a încălcat două obligații prevăzute de legea fiscală, în primul rând, aceea de a stabili și declara corect creanța fiscală și, în al doilea rând, ca o consecință a acestei obligații, aceea de a plăti la termen creanța fiscală, în timp ce primul contribuabil a încălcat doar obligația de a plăti în termen creanța fiscală;

- nu este definită noțiunea de "obligație fiscală restantă", deși această noțiune este utilizată frecvent în multe proceduri administrative (licitații, acordarea de autorizații, licențe etc.), în special în aplicarea legislației prin care se acordă unele drepturi contribuabililor și care impun ca respectivul contribuabil să nu înregistreze obligații fiscale către bugetul general consolidat;

- înlesnirile la plata creanțelor fiscale administrate de organele fiscale din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală sub forma eșalonării la plată, deși reprezintă o activitate de administrare fiind parte a activității de colectare a creanțelor fiscale, fac obiectul unui act normativ special (Ordonanța de Urgență nr. 29/2011 privind acordarea eșalonării la plată);

- sunt situații în care se dispun măsuri asigurătorii înainte de emiterea titlului de creanță, neurmată de emiterea titlului, și care afectează buna desfășurare a activităților producătoare de venit (materie impozabilă);

- scrisorile de garanție sunt admise doar dacă sunt emise de o bancă deși există și alte instituții financiare, cum ar fi societățile de asigurare, care pot emite astfel de documente de garantare (polițe de asigurare de garanție);

- nu este definită noțiunea de executor fiscal;
- în cazul executării silite a obligațiilor cuprinse în titluri executorii transmise spre recuperare organului fiscal, somația transmisă debitorului trebuie să fie însoțită de un exemplar al titlului executoriu (proces verbal de contravenție, proces verbal de nereguli, hotărâre judecătorească), aspect care limitează dezvoltarea comunicării electronice cu contribuabilii, ca mijloc de simplificare a poverii administrative, atât în privința contribuabilului, cât și în privința administrației fiscale;
- nu este reglementată destinația sumelor virate de terții popriți urmare popririi asigurătorii, acestea având același regim ca și în cazul popririi executorii, îngreunând activitățile de distribuire a sumelor în scopul stingerii;
- în cazul popririi bancare, terții popriți (băncile) trebuie să indisponibilizeze și să vireze de îndată sumele din conturile bancare poprite, cu efecte negative în ceea ce privește situația disponibilităților bănești atunci când există popriri multiple, în condițiile în care organul fiscal, care dispune doar de informații cu privire la conturile bancare ale unui debitor, nu dispune însă și de informațiile cu privire la disponibilitățile bănești din respectivele conturi;
- procedura de valorificare prin licitație a unui bun sechestrat, limitează prețul de pornire începând cu a treia licitație la 50% din prețul de evaluare de la prima licitație, indiferent de câte licitații sunt organizate, fapt de natură a îngreuna valorificarea, în multe cazuri blocând activitatea de valorificare, care nu-și realizează scopul;
- situația juridică a adjudecatarului cărui a i s-a aprobat plata prețului în rate nu este clar reglementată;
- nu este prevăzută o limitare a valorii bunului imobil oferit pentru stingerea obligațiilor fiscale prin dare în plată, raportat la nivelul creanțelor fiscale, ceea ce face ce uneori statul să fie în situația de a da bani debitorului, deși nu a încasat banii reprezentând contravaloarea datoriei acestuia.

J. În ceea ce privește Titlul IX – Soluționarea contestațiilor formulate împotriva actelor administrative fiscale

- deși prin definiție procedura contestației este o procedură contradictorie, nu este reglementată posibilitatea contestatorului de a-și susține oral contestația în fața organului competent cu soluționarea acesteia la care să participe și organul emitent al actului administrativ fiscal atacat;
- este prevăzută posibilitatea organului de soluționare competent de a suspenda procedura, la cerere, dacă sunt motive întemeiate.
- este reglementată posibilitatea contestării pe cale administrativă a refuzului de emitere a actului administrativ fiscal;
- nu există o limitare a situațiilor de desființare a actelor administrative fiscale în procedura de soluționare a contestațiilor;
- nu există o reglementare cu privire la situațiile în care contestațiile nu sunt soluționate într-un anumit termen;
- nu este reglementat în mod clar regimul accesoriilor pe perioada suspendării executării actului administrativ fiscal contestat, suspendare acordată în condițiile Legii nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ.

K. În prezent, în cuprinsul Codului de procedură fiscală sunt transpuse două directive europene care vizează activitatea de administrare a creanțelor fiscale, respectiv: Directiva 2011/16/UE a Consiliului privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE, precum și Directiva 2010/24/UE a Consiliului privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de taxe, impozite, drepturi și alte măsuri, măsurile în cauză regăsindu-se la titlurile corespunzătoare procedurii administrative funcție de obiectul reglementării. În plus, Directiva 2011/16/UE a fost modificată prin Directiva 2014/107/UE, cu termen de transpunere 31 decembrie 2015. Directiva 2011/16/UE prevede deja schimbul automat de informații între statele membre cu privire la anumite categorii de venituri și de capital, în principal de natură nefinanciară, pe care contribuabilii le dețin în alte state membre decât statul lor de rezidență. De asemenea, directiva respectivă stabilește o abordare etapizată a consolidării schimbului automat de informații prin extinderea sa progresivă la noi categorii de venituri și de capital și prin eliminarea condiției potrivit căreia schimbul de informații trebuie să aibă loc numai dacă informațiile sunt disponibile. În prezent, având în vedere creșterea posibilităților de a investi în străinătate într-o gamă largă de produse financiare, instrumentele de cooperare administrativă existente în domeniul fiscal la nivelul Uniunii și la nivel internațional au devenit mai puțin eficiente în ceea ce privește combaterea fraudei și a evaziunii fiscale transfrontaliere.

L. Legea nr. 117/1999 privind taxele extrajudiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare, prevede că eliberarea de către organele administrației publice a „adeverințelor și a oricăror alte înscrisuri prin care se atestă un fapt sau o situație, cu excepția acelor acte pentru care se plătește o altă taxă extrajudiciară de timbru mai mare”, se taxează cu 2 lei. Sunt prevăzute, totuși, scutiri de la plata eliberării anumitor documente pe care le solicită organele administrației publice pentru soluționarea cererilor contribuabililor sau autorităților publice, cum ar fi, de exemplu, eliberarea certificatelor destinate obținerii unor drepturi privind asistența socială, asigurările sociale și protecția socială.

Pe de altă parte, eliberarea certificatului de atestare fiscală pe care organul fiscal competent pentru administrarea creanțelor fiscale datorate de contribuabili îl eliberează la solicitarea, de regulă, a contribuabililor în urma depunerii unei cereri, se taxează conform actului normativ mai sus menționat.

Datorită percepției acestei taxe, contribuabilul este împiedicat să solicite prin mijloace electronice, un certificat de atestare fiscală ori o adeverință.

Având în vedere situația mai sus menționată, se impune o intervenție legislativă pentru reglementarea sistematică și coerentă a procedurii fiscale, constând în măsuri care să aibă drept scop realizarea obiectivelor rescrierii Codului de procedură fiscală.

În acest context, se dovedește necesară adoptarea noului Cod de procedură fiscală, care să cuprindă dispoziții clare, concentrate în principal pe creșterea eficienței activității de administrare a impozitelor și taxelor.

2. Schimbări preconizate

Prin prezentul proiect de lege se propune:
Menținerea structurii Codului de procedură fiscală în considerarea faptului că structura existentă facilitează înțelegerea și aplicarea Codului.

În plus, atât contribuabilii cât și organele fiscale din cadrul ANAF sau ale unităților administrativ teritoriale (UAT), sunt familiarizați cu actuala structură a Codului de procedură fiscală, motiv în plus pentru menținerea structurii.

Cu toate acestea, structura a fost îmbunătățită în sensul că au fost comasate unele titluri/capitole, considerându-se că astfel se îmbunătățește și accesul la reguli și, pe această bază, aplicarea. Comasările au constat în:

- au fost restructurate capitolele din cadrul titlului III referitoare la competență, ținând seama de faptul că administrarea sistemului de impozite și taxe din România se realizează prin două organe fiscale, respectiv organul fiscal central reprezentat de ANAF și unitățile sale subordonate și organul fiscal local, reprezentat de compartimentul de specialitate din cadrul autorităților administrației publice locale;

- includerea actualului Titlu V Declarația fiscală în cuprinsul noului Titlu V Stabilirea creanțelor fiscale, întrucât declarațiile fiscale sunt documente prin care fie se efectuează stabilirea creanțelor fiscale (așa numitele declarații de impunere), fie se comunică organului fiscal informații pentru stabilirea creanțelor fiscale, cum este cazul declarațiilor de venit depuse de contribuabilii persoane fizice sau declarațiile informative depuse de terți;

- comasarea actualului Titlu VII¹ Cooperarea administrativă în domeniul fiscal în care sunt transpuse prevederile Directivei 2011/16/UE a Consiliului privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE cu actualul capitol XII¹ Asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de taxe, impozite, drepturi și alte măsuri în care sunt transpuse prevederile Directivei 2010/24/UE a Consiliului privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de taxe, impozite, drepturi și alte măsuri. Prevederile în cauză au fost incluse într-un titlu nou, distinct, Titlul X-Aspecte internaționale, în scopul de a sistematiza acquis-ul comunitar în domeniul procedurilor de administrare a creanțelor fiscale și de a facilita accesul la aceste norme. De altfel, normele în cauză se adresează în principal organelor fiscale din ANAF și, în cadrul Agenției, numai unei părți a administrației fiscale, respectiv unor structuri ale acesteia organizate la nivelul central;

- de asemenea, în ceea ce privește actualul Titlu VII Inspekția fiscală, acesta a fost restructurat ținând cont de faptul că administrația fiscală verifică îndeplinirea obligațiilor prevăzute de legea fiscală utilizând mai multe instrumente, fiecare având un scop distinct în ceea ce privește obiectul verificării, chiar dacă toate au ca scop final perceperea sumei corecte a impozitelor, taxelor, contribuțiilor datorate de contribuabili. Distincția în ceea ce privește obiectul verificării determină și reglementarea unor reguli procedurale distincte și, pe cale de consecință, gruparea lor în capitole distincte pentru a fi clare drepturile și obligațiile părților implicate și a elimina confuziile generatoare de conflicte.

Ca urmare, regulile de control în scopul impozitării au fost prevăzute într-un titlu, Titlul VI, cu denumirea „Controlul fiscal”, care cuprinde 6 capitole, între care 5 sunt destinate, fiecare, unui anume tip de control/verificare ținând cont de obiectivele fiecăruia. Astfel, în cuprinsul Titlului VI a fost inclus și actualul Titlu VI²- Controlul antifraudă, sub

forma unui capitol, Capitolul III – Controlul antifraudă, motivat de faptul că această procedură reprezintă tot o procedură de control fiscal.

A. În ceea ce privește Titlul I – Dispoziții generale

- sistematizarea definițiilor referitoare la noțiunile cele mai frecvent utilizate în conținutul Codului într-un articol distinct, pentru a facilita aplicarea acestui act normativ. Una din definițiile care a suferit o modificare semnificativă este cea referitoare la noțiunea de *creanță fiscală*, în sensul restrângerii acesteia la veniturile statului ce au natură fiscală, respectiv impozite, taxe, precum și venituri similare impozitelor.

Totodată, o altă noțiune ce a fost inclusă în capitolul de definiții se referă la *analiza de risc*, activitate care este efectuată de organul fiscal în scopul identificării și evaluării riscurilor de nedeclarare a creanțelor fiscale. Această activitate este aplicabilă tuturor procedurilor de administrare a creanțelor fiscale pe care organele fiscale le desfășoară;

- de asemenea au fost definite organele fiscale, făcându-se distincție între cele două categorii de organe fiscale (ale ANAF și ale autorităților administrației publice locale) care au fost identificate sub denumirea de: *organ fiscal central și organ fiscal local*. Această distincție servește identificării drepturilor și obligațiilor fiecăruia dintre aceste organe fiscale corespunzător modului de organizare și funcționare a acestora.

Efectul unei asemenea abordări este creșterea predictibilității normei fiscale mai ales în ceea ce privește aplicarea acesteia la nivelul organelor fiscale locale: organul fiscal central și organul fiscal local.

De precizat că, în conținutul noțiunii de organ fiscal central este inclus și Ministerul Finanțelor Publice în considerarea faptului că, în calitatea sa de autoritate fiscală centrală, cu rol în coordonarea aplicării unitare a legii fiscale, emite soluții de aplicare la solicitarea contribuabililor și a organelor fiscale din ANAF și/sau din cadrul autorităților administrației publice locale. Mai precis și această autoritate are atribuții privind îndrumarea contribuabililor.

Totodată, în conținutul noțiunii de organ fiscal au fost incluse și alte instituții care administrează creanțe fiscale (ex. Administrația Fondului pentru Mediu);

-inclusiunea în sfera de aplicare a Codului de procedură fiscală a creanțelor fiscale (impozite, taxe și contribuții sociale percepute de stat sau de unitățile administrativ-teritoriale și accesoriile acestora) în considerarea faptului că, aceste creanțe provin din raporturi juridice de drept public și au însușirea de a fi fiscale. Acestor creanțe le sunt aplicabile, în principiu, toate procedurile de administrare din Codul de procedură fiscală, mai puțin în situația în care legea care le instituie prevede altfel. Este cazul mai ales al taxelor, care, potrivit legii speciale, se achită anticipat sau concomitent prestării serviciului, astfel că aplicarea Codului în cazul acestei categorii de creanțe fiscale are o frecvență redusă, respectiv atunci când legea stabilește achitarea lor la anumite perioade (ex. taxa anuală de menținere a unei autorizații, licențe etc.). De prevederi speciale se bucură și drepturile vamale, care, în esență, sunt reglementate de Codul vamal dar și de regulamentele europene în materie. Prin urmare, Codul de procedură fiscală se aplică și pentru administrarea drepturilor vamale doar în situația în care legile speciale nu conțin dispoziții derogatorii de la prevederile acestuia;

- de asemenea, în sfera de aplicare a Codului de procedură fiscală, a fost

inclusă și o altă categorie specială, respectiv cea a creanțelor bugetare care, potrivit reglementărilor legale prin care au fost instituite, sunt asimilate creanțelor fiscale cum ar fi: sumele plătite la scadențe de Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de împrumutat sau garant, în contul subîmprumutațiilor ori garanțiilor de stat, ca urmare a lipsei disponibilităților financiare ale acestora, reprezentând rate de capital, dobânzi, comisioane și alte costuri, comisioanele datorate și neachitate la fondul de risc de către aceștia, majorările de întârziere aferente acestor categorii de debite, precum și debitele rezultate din împrumuturile acordate din contul general al Trezoreriei Statului în baza OUG nr. 64/2007 privind datoria publică;

- ca și în textul actualului Cod de procedură fiscală, normele sale nu se aplică creanțelor rezultate din raporturi juridice contractuale, cu excepția redevențelor miniere, petroliere și redevențelor din contractele încheiate de Agenția Domeniilor Statului. Pentru creanțele rezultate din raporturi juridice contractuale (ex. chirii, redevențe altele decât redevențele exceptate, dividendele convenite statului/UAT-urilor urmare deținerii de acțiuni la diverse societăți comerciale), sunt aplicabile prevederile dreptului comun în ceea ce privește regimul juridic, mai puțin recuperarea pe calea executării silită. Această din urmă activitate a fost dată în competența executorilor fiscali (din ANAF sau UAT-uri), care efectuează executarea silită în baza titlului executoriu obținut în condițiile dreptului comun, însă după regulile corespunzătoare din Codul de procedură fiscală. De altfel, aceste prevederi sunt în armonie cu prevederile noului Cod de procedură civilă care a eliminat din competența executorilor judecătorești executarea silită a veniturilor bugetului general consolidat;
- pentru alte creanțe bugetare care rezultă din raporturi de drept public (ex. restituiri de credite bugetare acordate necuvenit cum ar fi subvenții, ajutoare sociale) pentru care legea care le reglementează nu prevede reguli de stabilire, s-au propus reguli speciale la Titlul V- Stabilirea creanțelor fiscale, care să permită emiterea titlului de creanță după regulile aplicabile creanțelor fiscale;
- de asemenea, la Titlul VII – Colectarea creanțelor fiscale, s-a propus un text care să permită colectarea creanțelor bugetare care nu sunt creanțe fiscale sau asimilate acestora, după regulile aplicabile creanțelor fiscale;
- nu în ultimul rând în ceea ce privește sfera de aplicare, având în vedere că există și alte autorități, care administrează creanțe fiscale (ex. Agenția Fondului de Mediu), s-a prevăzut că și aceste autorități au calitatea de organ fiscal și aplică Codul de procedură fiscală, cu excepția cazului când prin lege se prevede altfel;
- de precizat că mai există o categorie de creanțe bugetare pentru care legea reglementează regimul emiterii titlului de creanță bugetară și totodată, prin normă de trimitere, prevede aplicarea regulilor OG nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală în ceea ce privește recuperarea. În acest caz, pentru a asigura continuitatea aplicării Codului de procedură fiscală, prin norme tranzitorii se prevede că orice trimitere la OG nr. 92/2003 se consideră a fi făcută la prezentul Cod de procedură fiscală;
- s-a prevăzut completarea Codului de procedură fiscală cu dispozițiile dreptului comun (Codul civil și Codul de procedură civilă), cu precizarea că aceasta este posibilă doar în măsura în care regulile acestor Coduri, care au ca fundament convenția părților, nu contravin principiilor dreptului public, iar dreptul fiscal face parte din ramura dreptului public, care are ca

fundament legea. Astfel, dat fiind natura publică (și nu privată) a creanței fiscale, al cărei izvor este legea, nu toate instituțiile dreptului comun pot fi aplicabile în dreptul fiscal. Un exemplu este cesiunea de datorie, care nu poate fi aplicată în dreptul fiscal întrucât legea a stabilit obligația în sarcina contribuabilului iar acesta nu poate ceda datoria sa fiscală altui contribuabil, nici măcar cu acordul organului fiscal care, la rândul său, în îndeplinirea atribuțiilor conferite de lege, trebuie să urmărească pe contribuabilul care, conform legii, datorează impozitul, taxa, contribuția;

- s-a dezvoltat modul de conduită a organului fiscal în ceea ce privește exercitarea de către acesta a dreptului de apreciere, în sensul că organul fiscal trebuie să ia considerare și opinia emisă de organul fiscal competent respectivului contribuabil în cadrul activității de asistență și îndrumare a contribuabililor/plătitorilor, precum și soluția adoptată de organul fiscal în cadrul unui act administrativ fiscal sau de instanța judecătorească printr-o hotărâre definitivă, dacă există astfel de documente emise anterior pentru situații de fapt similare la același contribuabil
- s-a completat regimul documentelor care prezintă relevanță fiscală dar care sunt în altă limbă decât limba română. Astfel, dacă la organul fiscal se depun petiții, documente justificative, certificate sau alte înscrisuri într-o limbă străină, pentru care nu există traducători autorizați, organul fiscal solicită ca acestea să fie însoțite de traduceri în limba română efectuate sau certificate de o ambasadă/oficiu consular al statului în a cărui limbă oficială a fost emis documentul respectiv;
- preluarea în Codul de procedură fiscală a dispozițiilor din Codul fiscal cu privire la funcționarea Comisiei fiscale centrale, având în vedere rolul acestei Comisii în aplicarea unitară a legislației fiscale în general (Codul fiscal, Codul de procedură fiscală, alte legi ce reglementează în materie fiscală), aplicarea unitară fiind unul din principiile de conduită în activitatea organelor fiscale;
- reglementarea principiului rezonabilității și echității ca mod de conduită a activității organelor fiscale atunci când acestea își exercită dreptul de apreciere. Acest principiu presupune ca, în cazul în care organul fiscal are un drept de apreciere și își exercită acest drept, utilizarea acestuia nu poate fi discreționară, organul fiscal trebuind să acționeze echilibrat, asigurând o justă proporție între scopul urmărit și mijloacele utilizate pentru atingerea acestuia;
- reglementarea principiului legalității în administrarea impozitelor și taxelor, potrivit căruia procedura fiscală se desfășoară în conformitate cu dispozițiile legii, organul fiscal având obligația de a asigura respectarea dispozițiilor legale privind realizarea drepturilor și obligațiilor contribuabilului sau a altor persoane implicate în procedură;
- dezvoltarea principiului bunei credințe care trebuie să guverneze relațiile dintre contribuabili și organele fiscale. Astfel, potrivit acestui principiu, contribuabilul trebuie să-și îndeplinească obligațiile și să-și exercite drepturile potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege, iar organul fiscal este obligat la respectarea riguroasă a drepturilor contribuabililor în fiecare procedură aflată în derulare;
- au fost dezvoltate regulile cu privire la interpretarea legii fiscale care să permită și, aplicarea principiului "*in dubio contra fiscum*" (în caz de dubiu cu privire la norma fiscală, interpretarea se face în favoarea contribuabilului).

Astfel, atunci când trebuie să aplice norma fiscală la o situație individuală

și există o incertitudine cu privire la aplicarea legii la situația fiscală respectivă, organul fiscal trebuie mai întâi să clarifice respectivul text apelând la voința legiuitorului și scopul legii, așa cum acestea sunt exprimate în diversele documente publice (Note de fundamentare, Expuneri de motive, dezbateri parlamentare, rapoartele și avizele comisiilor de specialitate ale Parlamentului, etc. - documente care se regăsesc publicate pe site-ul Guvernului, Ministerelor, Parlamentului, etc.), la interpretarea sistematică (prin prisma întregului ansamblu al legii), iar dacă prin aceste reguli sensul normei nu a fost clarificat, urmează a se aplica regula de interpretare în favoarea contribuabilului.

Precizăm că acest principiu este consecința directă a interpretării legii fiscale atunci când legea nu este clară și are ca rațiune protejarea contribuabilului contra unei aplicări abuzive a legii de către organul fiscal și este de natură a reduce conflictele între administrația fiscală și contribuabil.

- reglementarea posibilității organelor fiscale de a aduce la cunoștință publică informațiile pe care le dețin ori de câte ori informațiile sunt calificate de lege ca fiind publice sau ori de câte ori prin acte administrative sau prin hotărâri judecătorești, definitive, se constată încălcări ale obligațiilor prevăzute de legislația fiscală.

B. În ceea ce privește Titlul II – Raportul juridic fiscal

- completarea conținutului raportului juridic fiscal, definind ambele componente ale conținutului raportului juridic fiscal: raportul sarcinilor fiscale sau raportul de drept material fiscal și raportul procedurilor fiscale. Totodată, s-a modificat și denumirea marginală a acestui titlu;

- reconsiderarea noțiunii de „*obligații fiscale*”, în sensul de obligație de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor sociale, care este o obligație de a da; obligațiile procedurale fiind definite cu conținutul lor specific în cadrul fiecărei proceduri în care sunt de altfel reglementate (ex. obligația de declarare, obligația de colaborare etc.). În cazurile rare în care a fost necesară referirea la astfel de obligații, s-a utilizat sintagma *obligații prevăzute de legea fiscală* (ex. în cadrul titlului privind inspecția fiscală);

- completarea procedurii de atragere a răspunderii solidare cu prevederi care îmbunătățesc echilibrul drepturilor și obligațiilor dintre părțile implicate în procedura atragerii răspunderii solidare. Astfel, s-a clarificat procedura audierii înaintea emiterii deciziei de către organul fiscal în sensul că persoana în cauză are dreptul să își prezinte în scris punctul de vedere, în termen de 5 zile lucrătoare de la data audierii. Totodată, s-a prevăzut ca, ori de câte ori Codul fiscal sau alte legi care reglementează creanțe fiscale prevăd răspunderea solidară a două sau mai multor persoane pentru aceeași creanță fiscală titlul de creanță fiscală se emite pe numele persoanelor care răspund solidar.

În plus s-a reglementat sancționarea cu nulitatea a deciziilor de atragere a răspunderii solidare emise fără audierea prealabilă a persoanei căreia i s-a atras răspunderea.

C. În ceea ce privește Titlul III – Dispoziții procedurale generale

- s-a separat, în cadrul unui articol, partea referitoare la înregistrarea/modificarea domiciliului fiscal;

- s-au ajustat și sistematizat normele de competență generală, ținându-se cont de cele două categorii de organe fiscale definite de Codul de procedură fiscală (ANAF/compartimente de specialitate ale UAT). Astfel, ANAF este competentă pentru administrarea creanțelor fiscale ce constituie venituri ale bugetului de stat și bugetelor asigurărilor sociale, cu excepția cazului în care prin lege se prevede altfel.

- s-a prevăzut posibilitatea ca și organul fiscal local, în baza unor criterii de selecție, să clasifice contribuabilii în contribuabili mari sau, după caz, contribuabili mijlocii;

- s-a prevăzut că domiciliul fiscal utilizat de contribuabili în relația cu organul fiscal central să poată fi utilizat și în relația cu organele fiscale locale pentru comunicarea actelor administrative;

- s-au completat prevederile privind emiterea actului administrativ fiscal cu reguli privind data emiterii, adaptate la modalitățile de emiterie (pe suport hârtie, prin intermediul unui centru de imprimare masivă, în formă electronică). Totodată, s-a reglementat un termen de 10 zile lucrătoare în care organul fiscal emitent inițiază procedurile de comunicare a actului administrativ fiscal;

- s-a reglementat sancționarea cu nulitatea a actului administrativ fiscal emis cu încălcarea regulilor de competență, precum și actul afectat de o gravă și evidentă greșeală (cauzele care au stat la baza emiterii unui act administrativ fiscal sunt atât de viciate încât, dacă acestea ar fi fost înlăturate anterior sau concomitent emiterii actului, ar fi determinat neemiterea acestuia), precum și actul care nu precizează organul fiscal emitent. Situații de acte afectate de o gravă și evidentă greșeală pot fi:

- decizie de impunere emisă pe numele unei persoane care, potrivit legii, nu are statut de contribuabil;
- decizii de calcul accesorii emise eronat, adică nu există obligația fiscală principală;
- decizie de impunere emisă pe numele unei societăți radiate din registrul comerțului.

De asemenea, au fost reglementate efectele nulității/anulării actelor administrative fiscale, pentru a se asigura o aplicare unitară în privința conduitei pe care organele fiscale trebuie să o aibă în această privință: emite un alt act administrativ fiscal dacă acest lucru este posibil în condițiile legii. Spre exemplu, ulterior anulării unui act administrativ fiscal, un nou act administrativ fiscal cu același obiect și cauză nu mai poate fi emis dacă s-a împlinit prescripția dreptului la acțiune sau dacă viciile care au condus la anularea actului administrativ fiscal privesc fondul actului (adică însăși obiectul și cauza emiterii actului anulat). De asemenea, în cazul unui act administrativ emis de inspecția fiscală care a fost anulat, nu va mai putea fi efectuată inspecția fiscală urmată de emiterea unui alt act deoarece se încalcă principiul unicității inspecției fiscale. Cu toate acestea dacă anularea nu privește fondul actului, se poate emite un alt act administrativ fiscal, cu respectarea termenelor de prescripție;

- reglementarea explicită privind emiterea acordului de preț în avans pentru tranzacții efectuate cu persoane afiliate;
- modificarea termenului în care contribuabilul transmite o notificare organului fiscal emitent în situația în care contribuabilul/plătitorul nu este de acord cu soluția fiscală individuală anticipată sau cu acordul de preț în

avans emis, de la 15 zile la 30 de zile de la comunicare;
- în ceea ce privește comunicarea, de către bănci, a informațiilor referitoare la operațiunile derulate prin conturile bancare ale clienților lor, s-a prevăzut obligația acestora de a comunica automat organului fiscal, zilnic, informațiile privind operațiunile al căror nivel este mai mare de 5.000 euro, indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni. Precizăm că, în prezent, băncile transmit astfel de informații la Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, Oficiu care nu le poate furniza organelor fiscale întrucât acest lucru nu este permis de legislația specifică ce transpune direcțiva europeană în domeniu.

Aceeași modalitate de transmitere urmează a fi aplicată și în cazul:

- listei titularilor persoane fizice, juridice sau orice alte entități fără personalitate juridică ce deschid ori închid conturi, informații care în prezent se comunică de asemenea automat, dar cu o frecvență bilunară;
- persoanelor care închiriază casete de valori, precum și încetarea contractului de închiriere, informații care în prezent se comunică la cerere;
- entităților prevăzute la art. 10 lit. b) – k) din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării terorismului, precum și cele care realizează transferuri electronice de numerar, care sunt obligate să transmită informații privind operațiunile în lei sau în valută despre care au luat cunoștință cu ocazia desfășurării activității, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 5.000 euro, indiferent dacă tranzacția se realizează prin una sau mai multe operațiuni ce par a avea o legătură între ele;

Măsura prezintă avantajul constituirii, la nivelul ANAF, a unei baze de date care să fie valorificată atât în scopul identificării evaziunii fiscale (venituri nedeclarate), cât și în scopul eficientizării activității de executare silită (prin poprire).

Prelucrarea informațiilor în temeiul prezentei legi este necesară și proporțională în scopul de a permite ANAF să identifice în mod corect și fără echivoc contribuabilii vizați, să își administreze și să asigure punerea în aplicare a legislației fiscale, să evalueze probabilitatea comiterii de evaziuni fiscale și să evite investigații suplimentare inutile.

Totodată, băncile ar trebui să își îndeplinească obligațiile de informare față de fiecare persoană care face obiectul raportării prin utilizarea modalităților de comunicare, inclusiv în ceea ce privește frecvența, prevăzute în procedurile lor interne.

De precizat că băncile și ANAF, în calitatea lor de operatori de date, urmează să păstreze informațiile prelucrate în conformitate cu prezenta lege pentru o perioadă care nu depășește perioada necesară pentru atingerea obiectivelor acesteia. Astfel, durata maximă de păstrare este limitată la termenul de prescripție prevăzut de legislația fiscală.

Precizăm că informațiile obținute de ANAF în aceste condiții vor fi utilizate doar pentru necesitățile de administrare de către organul fiscal central a creanțelor fiscale, neputând fi furnizate altor autorități publice. De altfel, ANAF este supus obligației de păstrare a secretului fiscal pentru toate informațiile deținute, aceste putând fi furnizate doar în situațiile expres prevăzute de lege, de regulă către autorități publice în scopul îndeplinirii atribuțiilor lor, precum și către autorități judiciare. Acestor din urmă autorități nu le vor fi totuși comunicate informațiile privind operațiunile derulate prin conturile bancare primite de la bănci, acestea

fiind folosite, așa cum s-a arătat mai sus, doar de organul fiscal central, pentru îndeplinirea atribuțiilor sale

Cu toate acestea,, baza de date constituită în urma informațiilor transmise de instituțiile financiare va putea fi utilizată și pentru implementarea acordurilor referitoare la schimbul de informații de tip FATCA („The US Foreign Account Tax Compliance Act”). FATCA reprezintă un set de prevederi legislative din domeniul fiscal introduse în legislația americană în anul 2010 și care se aplică începând cu 1 iulie 2014. Conform acestor prevederi, instituțiile financiare nerezidente în SUA la care cetățenii sau rezidenții americani (persoane fizice sau societăți) au deschise conturi, au obligația de a transmite în mod automat, direct sau prin intermediul autorităților fiscale ale statelor lor de rezidență, informații financiare legate de cetățenii sau rezidenții americani respectivi;

În plus menționăm că ANAF este autorizat ca operator de date cu caracter personal, sens în care informațiile deținute și care privesc persoanele fizice sau juridice sunt protejate asigurându-se respectarea dispozițiilor legale cu privire la viața private.

În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 TFUE, măsura nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului propus, așa cum acesta a fost menționat mai sus;- s-a prevăzut obligația autorităților/instituțiilor publice de a solicita organului fiscal certificatul de atestare fiscală/adeverința atunci când acest document este necesar pentru soluționarea unor cereri de către respectivele autorități/instituții. De asemenea, s-a prevăzut ca atunci când comunicarea documentului se realizează electronic, respectivul document să fie valabil și fără semnătura și ștampila organului fiscal emitent;

- în ceea ce privește dreptul organului fiscal de a solicita informații și clarificări de la contribuabili prin solicitarea prezenței contribuabilului la sediul său, pentru evitarea situațiilor în care organele fiscale stabilesc termene în mod arbitrar, s-a prevăzut că acest termen trebuie să fie unul rezonabil, care să dea posibilitatea contribuabilului să-și îndeplinească obligația iar scopul demersului efectuat de organul fiscal (stabilirea situației fiscale a contribuabilului) să fie atins;

- au fost precizate expres termenele de prelungire a termenului general de 45 de zile pentru soluționarea unei cereri, în funcție de sursa informațiilor suplimentare necesare soluționării cererii:

- 2 luni, în cazul în care sunt solicitate informații suplimentare de la contribuabilul/plătitorul solicitant;
- 3 luni, în cazul în care sunt solicitate informații suplimentare de la autorități sau instituții publice ori de la terțe persoane, din România;
- 6 luni, în cazul în care sunt solicitate informații suplimentare de la autorități fiscale din alte state, potrivit legii;

- s-a prevăzut termenul de soluționare a cererilor contribuabililor/plătitorilor, în situația în care pe baza analizei de risc, soluționarea cererii necesită efectuarea inspecției fiscale. În acest caz, termenul de soluționare este de 90 de zile de la înregistrarea cererii. Această regulă vizează, în principiu, cererile de restituire și cererile de rambursare.

Aceasta înseamnă că organul fiscal trebuie să efectueze inspecția fiscală înăuntrul acestui termen, prevederile privind durata inspecției fiscale (de 3 luni, respectiv 6 luni la marii contribuabili) nefiind aplicabile acestei

situații.

D. În ceea ce privește Titlul IV – Înregistrarea fiscală

- definirea sferei activității de înregistrare fiscală ca activitate de atribuire a codului de identificare fiscală, de organizare a registrului contribuabililor/plătitorilor și de eliberare a certificatului de înregistrare fiscală;
- s-a reglementat data înregistrării fiscale;
- eliminarea prevederii referitoare la obligația contribuabililor care realizează venituri din activitatea de comerț, de a afișa certificatul de înregistrare fiscală în locurile unde se desfășoară activitatea, întrucât obligația respectivă nu prezintă relevanță fiscală, organele fiscale având dreptul să solicite oricând cu ocazia controalelor efectuate certificatul de înregistrare fiscală ca dovadă a obligației de înregistrare fiscală;
- reglementarea depunerii declarațiilor de mențiuni și în cazul în care contribuabilul constată erori în declarația de înregistrare fiscală;
- reglementarea instituției radierii înregistrării fiscale, ca fiind acțiunea de retragere a codului de identificare fiscală la încetarea calității de subiect de drept fiscal. În cazul încetării existenței persoanei juridice sau decesului contribuabilului persoană fizică, radierea se efectuează de organul fiscal din oficiu, iar în celelalte cazuri prin depunerea unei declarații de radiere.

E. În ceea ce privește Titlul V – Stabilirea creanțelor fiscale

- includerea actualului Titlul V Declarația fiscală în cuprinsul Titlului VI Stabilirea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate bugetului general consolidat și redenumirea acestui titlu, respectiv Titlul V - **Stabilirea creanțelor fiscale**. Această restructurare a avut ca și considerent faptul că declarațiile fiscale sunt documente prin care fie se efectuează stabilirea creanțelor fiscale (așa numitele declarații de impunere), fie se comunică organului fiscal informații pentru stabilirea creanțelor fiscale, cum este cazul declarațiilor de venit depuse de contribuabilii persoane fizice sau declarațiile informative depuse de terți;
- definirea activității de stabilire a creanțelor fiscale ca fiind activitatea de determinare a materiei impozabile, de calculare a bazei de impozitare și a creanțelor fiscale;
- s-au detaliat dispozițiile privind emiterea deciziei de impunere, în sensul emiterii deciziei de impunere ori de câte ori organul fiscal stabilește și modifică baza de impunere ca urmare a unei verificări documentare, a unei inspecții fiscale sau a unei verificări fiscale, efectuate în condițiile legii;
- se propune aplicarea prevederilor acestui titlu și pentru creanțele bugetare reprezentând prejudicii/plăți nelegale din fonduri publice. Astfel, aceste creanțe urmează a fi stabilite prin decizie (asimilată unei decizii de impunere) de către autoritățile competente, dacă legea specială nu prevede altfel. Se asigură în acest fel reguli procedurale armonizate cu Legea finanțelor publice nr. 500/2002 și alte legi speciale care, prevăd recuperarea sumelor reprezentând prejudicii/plăți nelegale din fonduri publice.

F. În ceea ce privește Titlul VI – Controlul fiscal

- regulile de control în scopul impozitării au fost prevăzute într-un titlu cu

denumirea „*Controlul fiscal*” care cuprinde șase capitole, între care cinci sunt destinate, fiecare, unui anume tip de control/verificare ținând cont de obiectivele fiecăruia, astfel:

1. *inspecția fiscală*

- ajustarea textului privind persoanele supuse inspecției fiscale, pentru a elimina interpretările potrivit cărora inspecția fiscală trebuie efectuată asupra tuturor contribuabililor, datorită faptului că este știut că nicio administrație fiscală din lume nu are capacitatea să controleze toți contribuabilii și este doar o chestiune de principiu că inspecția privește toți contribuabilii (niciun contribuabil nu este exclus de la efectuarea unei inspecții). În exercitarea activității sale, inspecția are resurse umane limitate și, ca urmare, în toate administrațiile fiscale inspecția procedează la selectarea contribuabililor în baza unei analize de risc;
- reglementarea ca tipuri și metode de control verificarea prin sondaj, verificarea exhaustivă și controlul electronic;
- completarea prevederilor referitoare la utilizarea controlului documentelor prin sondaj stabilindu-se că metodele de selectare a documentelor urmează a se aproba prin ordin al președintelui ANAF;
- reformularea prevederilor referitoare la competența de efectuare a inspecției fiscale, ținând cont și de regulile generale de competență prevăzute în cazul ANAF, reguli care sunt aplicabile și activității de inspecție fiscală ca atribut al administrației fiscale. În plus, s-a prevăzut dreptul contribuabilului supus inspecției fiscale de a fi informat ori de câte ori se decide o delegare a competenței de efectuare a inspecției fiscale;
- comunicarea avizului de inspecție fiscală în toate cazurile, chiar dacă acesta se comunică la începerea inspecției. Aceasta deoarece avizul cuprinde informații cu privire la obiectivele inspecției fiscale, informații care servesc la aprecierea respectării de către organele fiscale a principiului unicității inspecției fiscale. În plus, aceste informații dau posibilitatea contribuabilului să-și îndeplinească obligațiile de colaborare pe perioada inspecției fiscale, eliminând astfel conflictele costisitoare pentru ambele părți;
- s-a prevăzut expres, ca regulă procedurală, emiterea unei decizii ce se comunică contribuabilului, atunci când se decide suspendarea inspecției fiscale;
- s-a prevăzut dreptul contribuabilului supus inspecției fiscale de a fi informat ori de câte ori se decide o delegare a competenței de efectuare a inspecției fiscale;
- s-a prevăzut posibilitatea contribuabilului/plătitorului de a renunța la discuția finală, notificând acest fapt organului de inspecție fiscală.
- s-a extins de la 3 zile la 10 zile lucrătoare de la data încheierii inspecției fiscale dreptul contribuabilului de a prezenta, în scris, punctul de vedere cu privire la constatările inspecției fiscale. În cazul marilor contribuabili termenul este de 15 zile lucrătoare. Termenul poate fi prelungit pentru motive justificate cu acordul conducătorului organului de inspecție fiscală;
- s-a prevăzut ca deciziile de impunere, de nemodificare a bazei de impozitare, sau, după caz, de modificare a bazei de impozitare dacă se constată diferențe ale bazelor de impozitare fără stabilirea de diferențe de obligații fiscale, să se comunice în termen de 25 de zile lucrătoare de la data încheierii inspecției fiscale;
- reglementarea faptului că, procesul verbal întocmit de organele de inspecție fiscală reprezintă act de sesizare și stă la baza documentației de

sesizare a organelor de urmărire penală;

- s-a prevăzut posibilitatea ca, la cererea contribuabilului și în scopul plății obligațiilor fiscale suplimentare, pe perioada desfășurării inspecției fiscale, organele de inspecție fiscală să poată emite decizii de impunere provizorii pentru obligațiile fiscale suplimentare aferente unei perioade și unui tip de obligație verificate; obligațiile fiscale stabilite prin decizii de impunere provizorii se includ în deciziile întocmite de organele de inspecție fiscală și se contestă împreună cu acestea;

- s-a reglementat procedura refacerii inspecției fiscale, procedură distinctă de procedura reverificării, atunci când aceasta se impune doar ca urmare a unei decizii de soluționare a contestației prin care se desființează un act administrativ fiscal. Desființarea fiind o instituție juridică specifică dreptului fiscal asemănătoare instituției casării din dreptul comun, refacerea se circumscrie acesteia. Astfel, refacerea inspecției fiscale trebuie să respecte strict perioadele fiscale, precum și considerentele deciziei de soluționare a contestației care au condus la desființare astfel cum acestea sunt menționate în decizie. De asemenea, dat fiind circumstanțele desființării, s-a prevăzut și că refacerea inspecției fiscale și emiterea noului act administrativ fiscal sunt posibile chiar dacă pentru perioadele și obligațiile fiscale vizate de refacere s-a anulat rezerva verificării ulterioare, în principal ca urmare a prescripției;

2. controlul inopinat

- definirea controlului inopinat cu menținerea caracterului acestuia de a fi un control efectuat fără înștiințarea prealabilă a contribuabilului. Au fost menținute și menționate obiectivele controlului inopinat, inclusiv cel de verificare a documentelor și operațiunilor impozabile ale unui contribuabil în corelație cu cele deținute de persoana supusă unei inspecții fiscale (control încrucișat);

- reglementarea regulilor controlului inopinat: consemnarea controlului în registrul unic de control, posibilitatea contribuabilului de a-și exprima punctul de vedere față de constatările menționate de organul de control în conținutul procesului-verbal în termen de 5 zile lucrătoare de la comunicare, nesuprapunerea controlului inopinat și a inspecției fiscale (dacă este în derulare o inspecție fiscală, nu se poate derula în același timp un control inopinat pentru operațiuni în legătură cu obligațiile fiscale aferente perioadelor fiscale supuse inspecției fiscale);

- s-a prevăzut un termen maxim de 30 de zile în care un control inopinat trebuie finalizat.

3. controlul antifraudă

- în cuprinsul acestui nou titlu, a fost inclus și actualul Titlu VI² – Controlul antifraudă, sub forma unui capitol, capitolul III – Controlul antifraudă, motivat de faptul că această procedură reprezintă tot o procedură de control fiscal.

4. verificarea situației fiscale personale

- preluarea unor prevederi din cuprinsul H.G. nr. 248/2011 privind aprobarea Procedurii de aplicare a metodelor indirecte pentru stabilirea bazei impozabile ajustate în scopul îmbunătățirii textului, având în vedere relevanța lor prin prisma drepturilor și obligațiilor ce revin organului fiscal, pe de o parte și persoanei verificate, pe de altă parte, cum ar fi:

- drepturile și obligațiile organului fiscal;

- dreptul de colaborare a persoanei verificate;
- regulile privind colaborarea dintre organul fiscal și persoana verificată;
- cazurile de suspendare a verificării;
- condițiile reverificării;
- actele care se încheie ca urmare a verificării situației fiscale personale

5. verificarea documentară

- are ca scop, în principal, identificarea incoerențelor din declarațiile de venit depuse de persoanele fizice, realizându-se din birou. Spre deosebire de inspecția fiscală, se limitează numai la cercetarea documentelor/informațiilor deținute de organul fiscal și obținute din diverse surse (contribuabil, plătitori de venit, terțe persoane). Rezultatul verificării documentare constă în emiterea deciziei de impunere potrivit informațiilor deținute de organul fiscal, iar această decizie de impunere este sub rezerva verificării ulterioare, contribuabilul putând fi supus inspecției fiscale;
- s-a prevăzut nulitatea deciziei de impunere emisă în această procedură cu încălcarea dreptului la audierea contribuabilului.

6. dispoziții finale privind controlul fiscal efectuat de organul fiscal central și local

- a fost reglementat regimul proceselor verbale de sesizare a organelor de urmărire penală prin care organele fiscale constată situații de fapt care ar putea întruni elementele constitutive ale unei infracțiuni, precum și a proceselor verbale încheiate la solicitarea organelor de urmărire penală, documente prin care se evaluează prejudiciul, în sensul că acestea nu sunt acte administrative fiscale;
- în plus, au fost prevăzute reguli de organizare a evidenței sumelor reprezentând prejudiciile evaluate potrivit acestor documente, care va permite distribuirea eventualelor plăți făcute de cei interesați în contul acestor prejudicii și prin care aceștia urmăresc obținerea unor drepturi cum ar fi limitarea suportării de accesorii datorate pentru respectivele prejudicii sau a drepturilor conferite de legea evaziunii fiscale (reducerea pedepsei);
- s-a reglementat și dreptul la restituire și regimul acesteia în cazul în care prin actele emise de organele judiciare rezultă că persoana care a efectuat plata nu datorează sumele achitate.
- s-a stabilit ca prin hotărâre a autorității deliberative să se delimiteze competențele diferitelor structuri de control din cadrul organului fiscal local.

G. În ceea ce privește Titlul VII – Colectarea creanțelor fiscale

- reglementarea expresă a faptului că, obligațiile fiscale stabilite de organul fiscal prin decizii de plăți anticipate comunicate după expirarea termenelor de plată prevăzute de Codul fiscal, în cazul contribuabililor care nu au avut obligația efectuării de plăți anticipate în anul precedent întrucât nu au realizat venituri, sunt scadente în termen de 5 zile de la data comunicării deciziei de plăți anticipate;
- s-au preluat dispozițiile privind publicitatea debitorilor care înregistrează obligații fiscale restante din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri

pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției;

- reglementarea posibilității efectuării îndreptării erorilor materiale din documentele de plată ale contribuabililor și în cazul în care plata s-a efectuat într-un cont al altui buget decât cel al cărui venit este creanța plătită. Aceasta însă numai dacă plata nu a stins obligații datorate bugetului în care s-a încasat suma. În mod corespunzător, s-a reglementat și procedura de transfer a plății/încasării eronate;

- în scopul asigurării unui raport echilibrat în ceea ce privește accesoriile aferente creanțelor fiscale, s-a reglementat data plății în cazul stingerii obligațiilor fiscale din garanțiile constituite de contribuabili sub forma consemnării de mijloace bănești la Trezoreria Statului ca fiind data constituirii garanției. Aceste prevederi nu se aplică totuși în cazul executării garanțiilor de același tip constituite în procedura eşalonării, dat fiind că în acest caz există prevederi speciale privind constituirea și executarea garanțiilor, pe de o parte, precum și un regim special al accesoriilor, pe de altă parte;

- în același scop, au fost prevăzute norme privind regularizarea obligațiilor fiscale în cazul reconsiderării unei tranzacții de către organul fiscal central cu obligațiile fiscale declarate/plătite de contribuabil/plătitor aferente respectivei tranzacții;

- s-au prevăzut reguli speciale privind ordinea de stingere în cazul creanțelor administrate de organele fiscale locale în sensul că se sting cu prioritate amenzile. Astfel, dacă un contribuabil dorește să plătească impozitul pe clădiri și precizează ca obiect al plății sale acest tip de impozit, dar același contribuabil figurează în evidența organului fiscal cu o amendă neachitată, organul fiscal va stinge mai întâi amenda și apoi, din suma rămasă, impozitul pe clădiri. Regula nu se aplică în situația în care contribuabilul dorește și precizează că obiectul plății sale este o taxă pentru prestarea unui serviciu de către o autoritate (ex. taxă judiciară sau taxă extrajudiciară de timbru);

- s-a precizat, în cazul compensării, faptul că, prin sume de plată de la buget se înțeleg sumele pe care statul sau unitatea/subdiviziunea administrativ teritorială trebuie să le plătească unei persoane, inclusiv cele care rezultă din raporturi juridice contractuale, dacă acestea sunt stabilite prin titluri executorii;

- în scopul creșterii gradului de conformare a contribuabililor, s-a reglementat o nouă penalitate, *penalitatea de nedeclarare*. Această penalitate are rolul de a aplica un tratament echitabil raportat la comportamentul contribuabililor, în sensul diferențierii celor care declară corect dar nu plătesc, de cei care nu declară.

Această măsură este menită să ajute la obținerea unui nivel mai mare de conformare (depunerea de declarații fiscale corecte în termen și plata sumei corecte atunci când este datorată), cu impact direct în combaterea evaziunii fiscale.

Totodată, prin aplicarea acestei măsuri se instituie un tratament diferențiat între contribuabilii care au un comportament corect, de bună credință (contribuabilii care declară corect sumele datorate) și contribuabilii care acționează cu rea credință (contribuabilii care își diminuează obligațiile fiscale depunând declarații incorecte sau nu declară obligațiile fiscale deși aveau această obligație). Astfel, sistemul propus prevede:

- aplicarea unei penalități de nedeclarare de **0,06% pe fiecare zi, începând cu ziua imediat următoare scadenței și până la data stingerii sumei datorate inclusiv, din obligațiile fiscale principale nedeclarate de contribuabil/plătitor și stabilite de organul de inspecție fiscală prin decizii de impunere.** Cu alte cuvinte, este vorba de diferențele de obligații fiscale constatate de administrația fiscală prin inspecție fiscală;
- aplicarea penalității de nedeclarare implică obligația de plată, pe lângă aceasta, a dobânzilor și penalităților de întârziere;
- penalitatea de nedeclarare se reduce cu 50% dacă obligațiile fiscale principale stabilite prin decizie se sting prin plată sau compensare până la termenul de plată prevăzut de Codul de procedură fiscală sau sunt eşalonate la plată, în condițiile legii;
- penalitatea se majorează cu 100% dacă nedeclararea este rezultatul săvârșirii unor fapte de evaziune fiscală potrivit Legii nr. 241/2005;
- Penalitatea de nedeclarare este limitată la 100.000 lei dacă, urmare calculului aceasta depășește această sumă.

Avantajele acestei măsuri sunt încurajarea conformării voluntare în ceea ce privește îndeplinirea obligației de stabilire și declarare a impozitelor și taxelor (rolul preventiv al sancționării contribuabililor care nu declară corect impozitele și taxele), precum și încurajarea rectificării voluntare (prin neaplicarea penalității).

Penalitatea de nedeclarare nu se aplică atunci când diferențele de impozite rezultă ca urmare a aplicării interpretării dată de administrația fiscală în situația fiscală în cauză, interpretare care rezultă din documente publice precum: circulare, instrucțiuni, îndrumări metodologice;

De subliniat că penalitatea de nedeclarare se aplică doar creanțelor fiscale ce se nasc după data de 1 ianuarie 2016.

- s-a prevăzut ca dobânda în cazul plății cu întârziere a obligațiilor fiscale administrate de ANAF să fie de 0,02%, pe zi de întârziere față de 0,03% în prezent, având în vedere noua penalitate de nedeclarare. Acest nivel zilnic corespunde unui nivel anual de 7,3%. La acest nivel se adaugă și nivelul de 7,3% al penalităților de întârziere, rezultând un nivel total al accesoriilor de 14,6% pe an. De precizat că prin reducerea nivelului dobânzilor, se asigură reducerea sarcinii accesoriilor în cazul contribuabililor care declară corect obligația fiscală datorată;

- în vederea aplicării principiului proporționalității în ceea ce privește accesoriile în materie fiscală, s-a prevăzut un nivel de 1,2% al majorărilor de întârziere pe lună sau fracțiune de lună în cazul obligațiilor fiscale administrate de organele fiscale locale, față de 2% în prezent. Acest nivel corespunde unui nivel anual de 14,4% pe an;

- în cazul popririi bancare, s-a prevăzut un termen de 3 zile pentru ca băncile să plătească sumele indisponibilizate. Acest interval creează premisele evitării situațiilor de executări multiple, atunci când au fost

poprite și indisponibilizate sume existente în mai multe conturi bancare. Astfel, în acest interval de timp, debitorul, după ce a fost informat de banca sa cu privire la popririle instituite poate solicita organului fiscal menținerea doar a uneia dintre popririi și ridicarea celorlalte care depășesc debitul înscris în titlul executoriu ce face obiectul popririi;

- s-a definit noțiunea de *obligație fiscală restantă*, această noțiune fiind frecvent utilizată în alte proceduri administrative (ex licitații, emiterea de licențe/autorizații);
- s-a reglementat încetarea de drept a măsurilor asigurătorii care au fost luate înainte de emiterea titlului de creanță atunci când titlul de creanță nu a fost emis și comunicat în termen de cel mult 6 luni de la data la care au fost dispuse măsurile asigurătorii, cu posibilitatea prelungirii acestuia până la 1 an în cazuri excepționale;
- în scopul armonizării cu Codul de procedură penală, s-a prevăzut ca, în situația în care au fost instituite măsuri asigurătorii și au fost sesizate organele de urmărire penală potrivit legii, măsurile asigurătorii să înceteze de drept la data la care au fost luate măsuri asigurătorii potrivit Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală;
- în cazul popririi asigurătorii, s-a reglementat obligația terților popriți, cu excepția băncilor, de a vira într-un cont de garanții, de îndată sau după data la care creanța devine exigibilă, suma indicată de organul fiscal prin adresa de înființare a popririi asigurătorii;
- s-au extins regulile de compensare și la nivelul grupului fiscal, fiind astfel posibilă compensarea sumei negative a taxei pe valoarea adăugată solicitată la rambursare de reprezentantul unui grup fiscal constituit potrivit Codului fiscal cu obligațiile fiscale ale membrilor grupului;
- în scopul corelării cu reglementările legale în vigoare privind insolvența, s-a prevăzut expres că sumele solicitate la rambursare după deschiderea procedurii se compensează doar cu obligații fiscale exigibile după data intrării în procedura insolvenței;
- reglementarea datei stingerii obligațiilor fiscale în cazul regularizării taxei pe valoarea adăugată de plată din decontul perioadei fiscale anterioare cu suma negativă de taxă din perioada de raportare;
- reglementarea unor reguli de calcul a accesoriilor în cazul impozitului pe profit similare cu cele aplicabile impozitului pe venit, pentru care există astfel de reguli;
- s-au preluat dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 29/2011 privind reglementarea acordării eşalonărilor la plată, cu modificările și completările ulterioare, în cadrul Capitolului IV denumit Înlesniri la plată, al noului Titlu VII – Colectarea creanțelor fiscale.
- reglementarea posibilității contribuabililor de a depune, în vederea suspendării executării silite sau a neînceperii acesteia, drept garanție, scrisori de garanție/polițe de asigurare de garanție emise de instituții de credit sau alte instituții financiare autorizate. Această nouă reglementare vizează suspendarea executării silite în cazul contestațiilor formulate împotriva actelor administrative fiscale prin care se stabilesc creanțe fiscale, însă, spre deosebire de prevederea anterioară, conferă contribuabililor posibilitatea de a depune scrisori de garanție/polițe de asigurare de garanție emise și de alte instituții de credit sau alte instituții financiare autorizate, nu numai de către cele bancare;
- definirea noțiunii de executor fiscal ca fiind persoana din cadrul organelor de executare împuternicită să efectueze executarea silită;

- s-au reglementat două noi situații în care scrisoarea de garanție rămâne fără obiect, respectiv atunci când actul administrativ fiscal contestat a fost desființat, în totalitate, de către organul de soluționare a contestației și atunci când actul administrativ fiscal a fost anulat, în totalitate, de către organul fiscal emitent, potrivit legii;
- s-au prevăzut reguli menite a simplifica procedura vânzării la licitație. Astfel, în situația în care bunul nu se vinde nici la a treia licitație, se organizează o nouă licitație, caz în care bunul poate fi vândut la cel mai mare preț oferit, chiar dacă acesta este inferior prețului de pornire a licitației. De asemenea, în cazul bunurilor mobile, dacă la această a patra licitație nu se prezintă niciun participant, se consideră că bunul nu are valoare de piață și acesta se restituie debitorului;
- clarificarea situației juridice a adjudecatarului căruia i s-a aprobat plata prețului în rate, în sensul că acesta este debitor pentru sumele reprezentând contravaloarea ratelor. În acest caz, obligația adjudecatarului are natură civilă și nu fiscală;
- s-a prevăzut ca și condiție de acceptabilitate a stingerii prin dare în plată, condiția constând în limitarea valorii bunului imobil oferit la 120% din valoarea creanțelor fiscale ce fac obiectul stingerii prin executare silită. Dacă valoarea este mai mare, darea în plată va fi posibilă dacă debitorul renunță la pretenția de a i se restitui diferența. Cu toate acestea, diferența va putea compensa obligațiile fiscale viitoare ale debitorului. De asemenea, s-a prevăzut că pot face obiectul unei dări în plată doar bunuri imobile reprezentând construcție și teren aferent; În plus, s-a reglementat faptul că, instituția publică care solicită preluarea în administrare a bunului trecut în proprietatea publică a statului are obligația de a iniția hotărârea de Guvern în termen de 90 de zile de la data comunicării către aceasta a procesului verbal de trecere în proprietate publică a statului a bunului imobil.
- s-au eliminat regulile privind dobânzile datorate în cazul înlesnirilor la plată întrucât acestea au fost cuprinse în cadrul capitolului de înlesniri la plată;
- s-a prevăzut în cadrul unui articol distinct aplicarea dispozițiilor acestui titlu și pentru colectarea amenzilor de orice fel și altor creanțe bugetare transmise spre recuperare organului fiscal;

H. În ceea ce privește Titlul VIII – Soluționarea contestațiilor formulate împotriva actelor administrative fiscale

- reglementarea posibilității contestatorului de a-și susține oral contestația în fața organului competent cu soluționarea acesteia, situație în care se va convoca și organul fiscal emitent, scopul fiind dezbaterea contradictorie a cauzei;
- eliminarea prevederilor care reglementau posibilitatea contestării pe cale administrativă a refuzului de emitere a actului administrativ fiscal, pentru armonizare cu Legea contenciosului administrativ;
- s-a circumstanțiat una din cauzele de suspendare a procedurii de soluționare a contestației, respectiv suspendarea numai în cazul în care organul competent a sesizat organele de urmărire penală cu privire la existența indiciilor săvârșirii unei infracțiuni în legătură cu mijloacele de probă privind stabilirea bazei de impunere. Pe cale de consecință, organul de soluționare urmează a analiza și soluționa contestațiile formulate împotriva unor decizii de impunere în care a fost individualizată o obligație

fiscală, dacă între obligația stabilită și fapta care a făcut obiectul sesizării penale nu există vreo legătură de cauzalitate. În acest caz nu există o motivație obiectivă pentru ca organul de soluționare să nu se pronunțe cu privire la contestație;

- s-au prevăzut reguli care să limiteze situațiile de desființare a actelor administrative fiscale în procedura de soluționare a contestațiilor, în sensul că soluția urmează a se pronunța o singură dată și numai dacă situația de fapt nu a fost clarificată în urma demersurilor efectuate de organul de soluționare;

- s-a reglementat dreptul contribuabililor de a se adresa instanței de contencios administrativ în situația în care contestația nu a fost soluționată de organul competent în termen de 6 luni de la data depunerii. De subliniat că o asemenea prevedere permite accesul liber la justiție a persoanei în cauză, fiind în concordanță și cu exigențele art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului privind accesul efectiv la instanță și garanția unui proces echitabil;

- s-a reglementat regimul accesoriilor pe perioada suspendării executării actului administrativ contestat, suspendare acordată de instanță în condițiile Legii nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, în sensul că pe perioada cât subsistă suspendarea, se datorează doar dobândă, nu și penalități de întârziere. În mod corespunzător, în cazul creanțelor administrate de organele fiscale locale, se datorează un nivel al majorării de întârziere redus, respectiv de 0,6%, nivel corespunzător acelei componente a majorării de întârziere ce reprezintă echivalentul prejudiciului creat titularului creanței fiscale principale (componenta de dobândă);

- în scopul corelării cu Legea nr. 554/2004, s-a prevăzut expres momentul încetării măsurii suspendării executării actului administrativ fiscal dispusă de instanță potrivit art. 14 din acest act normativ, respectiv că suspendarea încetează de drept și fără nicio formalitate dacă acțiunea în anularea actului administrativ fiscal nu a fost introdusă în termen de 60 de zile de la data comunicării deciziei de soluționare a contestației .

I. În ceea ce privește Titlul IX - Procedura amiabilă pentru evitarea/eliminarea dublei impuneri

- s-a prevăzut ca modalitatea de derulare a procedurii amiabile să fie aprobată prin ordin al președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală;

- s-a reglementat faptul că, în cazul în care organul fiscal competent constată că sunt îndeplinite condițiile pentru efectuarea ajustării venitului sau cheltuielii uneia dintre persoanele române afiliate, acesta modifică în mod corespunzător baza de impozitare și emite decizia de impunere sau după caz, decizia de modificare a bazei de impozitare, iar decizia se comunică persoanei la care s-a efectuat ajustarea.

De asemenea, s-a prevăzut posibilitatea celeilalte persoane afiliate de a corecta, în baza deciziei de ajustare primită, declarația de impunere aferentă perioadei fiscale în care s-a desfășurat respectiva tranzacție, în vederea eliminării dublei impuneri ca urmare a ajustării venitului sau cheltuielii.

Decizia de ajustare se transmite celeilalte persoane afiliate și este opozabilă organului fiscal care administrează obligațiile acestei persoane.

J. În ceea ce privește Titlul X - Aspecte internaționale

- comasarea într-un titlu distinct a prevederilor referitoare la transpunerea prevederilor Directivei 2011/16/UE a Consiliului privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și prevederilor Directivei 2010/24/UE a Consiliului privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de taxe, impozite, drepturi și alte măsuri. Prevederile în cauză au fost incluse într-un titlu nou, distinct, intitulat Aspecte fiscale internaționale în scopul de a facilita accesul la aceste norme. De altfel numele în cauză se adresează în principal organelor fiscale din ANAF și, în cadrul Agenției, numai unei părți a administrației fiscale, respectiv unor structuri ale acesteia organizate la nivelul central. De precizat că, aceste directive au fost transpuse prin Ordonanța Guvernului nr.2/2012 și, respectiv, Ordonanța Guvernului nr.29/2011, fiind preluate întocmai, cu excepția dispozițiilor care au fost modificate prin Directiva 2014/107/UE.

- în ceea ce privește Directiva 2010/24/UE este de precizat că, în situația în care au fost recuperate într-un stat membru creanțe fiscale solicitate la recuperare de către autoritatea din România, iar ulterior titlul de creanță fiscală a fost anulat de către o autoritate din România, în condițiile legii, contribuabilul are dreptul la restituirea impozitului recuperat în baza art.168, precum și la dobânzi potrivit art.182 din proiect;

- s-au modificat unele dispoziții urmare rectificării Directivei 2011/16/UE

-

- s-au transpus prevederile Directivei 2014/107/UE care modifică Directiva 2011/16/UE, în sensul, pe de o parte, extinderii schimbului automat de informații și la alte categorii de venituri și eliminarea condiției potrivit căreia schimbul de informații trebuie să aibă loc numai dacă informațiile sunt disponibile.

Pentru a reduce la minimum costurile și sarcinile administrative atât pentru administrațiile fiscale, cât și pentru agenții economici, prin noile reglementări se asigură faptul că domeniul extins de aplicare a schimbului automat de informații în cadrul Uniunii este în concordanță cu evoluțiile de pe plan internațional. De asemenea, domeniul de aplicare al articolului 8 din Directiva 2011/16/UE a fost extins pentru a include informațiile cuprinse în Modelul de acord între autoritățile competente și în Standardul comun de raportare ale OCDE.

K. Totodată au fost ajustate unele texte pentru a asigura o mai bună coerență și claritate și, pe această bază, eliminarea interpretărilor și s-a asigurat armonizarea cu legislația conexasă în vigoare (Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, noul Cod civil, noul Cod de procedură civilă).

L. Alte aspecte

- s-a prevăzut scutirea contribuabililor/plătitorilor de la plata taxelor extrajudiciare de timbru în cazul în care solicită eliberarea unor certificate, adeverințe sau alte asemenea documente organelor fiscale din cadrul ANAF sau autorităților administrației publice locale. Măsura propusă este în strânsă legătură cu noul concept în ceea ce privește comunicarea în mediul electronic dintre contribuabil și organul fiscal.

	Nu este cazul
Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ	
1. Impactul macroeconomic 2.	
1.1. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	<p>Introducerea posibilității de acordare a eșalonării la plată, a obligațiilor fiscale, în cazul debitorilor care nu dețin bunuri în proprietate sau acestea sunt insuficiente pentru a constitui garanțiile prevăzute de lege, are ca fundament principal faptul că prin adoptarea acestei măsuri s-a urmărit sprijinirea debitorilor care doresc să achite pe cale voluntară creanțelor fiscale datorate, însă se află în imposibilitatea de a le achita.</p> <p>Astfel, s-a considerat faptul că, în condițiile în care mijloacele de recuperare pe cale silită sunt reduse, întrucât acești debitori nu dețin bunuri urmăribile în patrimoniu sau disponibilități bănești pentru a putea fi supuse executării silită, o măsură eficientă de recuperare a creanțelor fiscale datorate de acestea, în condițiile în care sunt îndeplinite condițiile de acordare a eșalonării la plată acordată pentru obligațiile fiscale, este reprezentată de instituirea unor excepții de la prevederile referitoare la Garanții, excepții prin care se dorește sprijinirea acestora în vederea depășirii dificultăților generate de lipsa temporară a bunurilor în proprietate sau a disponibilităților bănești, asigurându-se astfel și prevenirea acumulării unor noi datorii de către aceștia.</p> <p>Totodată, s-a considerat oportun, ca acestei categorii de debitori, exceptată de la constituirea de garanții, să nu i se acorde și facilitatea de anulare a penalităților, pentru a nu se creea discriminare între aceștia și debitorii care nu sunt exceptați de la constituirea de garanții potrivit prevederilor legale.</p> <p>De asemenea, trebuie menționat că debitorii care nu constituie niciun fel de garanție întrucât nu au bunuri în proprietate eșalonarea la plata se va acorda pe cel mult 6 luni.</p> <p>În acest context, se poate aprecia că o asemenea măsură este în concordanță cu regulile în materie de ajutor de stat și are ca obiectiv sprijinul debitorilor care doresc achitarea voluntară a creanțelor fiscale, precum și creșterea gradului de recuperare a creanțelor fiscale.</p>
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Măsurile propuse prin prezentul proiect de act normativ sprijină mediul de afaceri în special în ceea ce privește îndeplinirea obligației de plată a impozitelor, taxelor, contribuțiilor, prin acordarea de facilități de plată și prin reducerea poverii accesoriilor.

	Totodată, măsurile propuse pentru descurajarea evaziunii fiscale, vor avea efecte pozitive și în realizarea unui mediu economic în care riscul de distorsiune prin eventualele încălcări ale legislației fiscale să fie minimizat.
3.Impactul social	<p>Măsurile propuse prin prezentul proiect de lege creează premisele pentru creșterea gradului de încredere a contribuabililor în sistemul fiscal. Astfel, actul normativ promovează o relație de încredere între organul fiscal și contribuabil, prin măsuri menite a garanta și consolida drepturile procedurale ale părților raportului juridic fiscal, dar și prin măsuri care să elimine incertitudinile cu privire la modul de îndeplinire a obligațiilor sau modul de exercitare a drepturilor.</p> <p>De asemenea, măsurile propuse vor reduce conflictele dintre organele fiscală și contribuabili, costisitoare din punct de vedere al efortului și timpului pentru ambele părți.</p> <p>Nu în ultimul rând, măsurile propuse încurajează conformarea și contribuie la creșterea efectivității principiului echității impozitării.</p>

Secțiunea a 4-a
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

- mil. lei -						
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
		2016	2017	2018	2019	
1	2	3	4	5	6	7
1) Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acestea:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe veniturile microîntreprinderilor						
(iii) impozit specific unor activități						
(iv) impozit pe venit						
(v) TVA						
(vi) accize						
(vii) redevențe						
(viii) impozitul pe veniturile suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale						
(ix) impozitul pe veniturile din						

exploatarea resurselor naturale						
(x) impozitul pe monopolul natural din sectorul energiei electrice și al gazului natural						
b) bugete locale:						
(i) impozite și taxe locale						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2) Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acestea:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3) Impact financiar, plus/minus, din care:	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8
a) buget de stat						
b) bugete locale	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8	-2,8
4) Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5) Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6) Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7) Alte informații	Impactul financiar negativ urmează să se acopere din cotele defalcate ce urmează a fi primite de către autoritățile administrației publice locale din impozitul pe venitul agricol începând cu 1 ianuarie 2016, potrivit prevederilor Codului fiscal ce urmează să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2016.					

Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ: a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții	Elaborarea de Ordine ale ministrului finanțelor publice, ale președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală, respectiv de ordine comune ale ministrului finanțelor publice și ale ministrului dezvoltării regionale și administrației publice. De precizat că ordinele în vigoare, emise în temeiul OG nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, vor produce efecte juridice până la momentul intrării în vigoare a noilor ordine, fapt reglementat în cadrul dispozițiilor tranzitorii ale actului normativ.
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie	Prezenta lege transpune: - Directiva 2011/16/UE a Consiliului din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE; - Directiva 2010/24/UE a Consiliului din 16 martie 2010 privind asistența reciprocă în materie de recuperare a creanțelor legate de impozite, taxe și alte măsuri.
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente	Nu este cazul.
4. Evaluarea conformității	Nu este cazul.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Prezenta lege respectă drepturile fundamentale și ține seama de principiile care sunt recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, inclusiv dreptul la protecția datelor cu caracter personal
6. Alte informații	Nu este cazul.
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	A fost respectată procedura prevăzută de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, în sensul că proiectul de act normativ a fost publicat pe site-ul Ministerului Finanțelor Publice în data de 17 februarie 2015.

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul prezentului act normativ	Nu este cazul.
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care prezentul act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile <i>Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale</i> la elaborarea proiectelor de acte normative	S-a realizat consultarea structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale (Asociația Comunelor din România, Asociația Orașelor din România, asociația Municipiilor din România, Uniunea Națională a Consiliilor Județene).
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile <i>Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente</i>	Nu este cazul.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi	Proiectul a fost avizat favorabil de Consiliul Legislativ și de Consiliul Economic și Social. A fost consultat pentru aviz, Consiliul Concurenței, Autoritatea Națională pentru Prelucrarea Datelor cu Caracter Personal și Banca Națională.
6. Alte informații:	Raportul Testului IMM, aferent proiectului de act normativ, a fost avizat de către Grupul pentru evaluarea impactului economic al actelor normative asupra întreprinderilor mici și mijlocii (GEIEAN) din cadrul Departamentului pentru IMM-uri, Mediul de Afaceri și Turism.
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării actului normativ	În data de 3 martie 2015 au fost organizate la sediul Ministerului Finanțelor Publice dezbateri publice cu toate persoanele interesate (mediu de afaceri, sindicate, patronate, organizații profesionale, etc.).

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării prezentului act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	Nu este cazul.
---	----------------

Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a prezentului act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul

Având în vedere cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege privind Codul de procedură fiscală.

PRIM-MINISTRU
MINISTRUL INTERIMAR AL FINANTELOR PUBLICE

VICTOR-VIOREL PONTA

AVIZĂM FAVORABIL

VICEPRIM-MINISTRU PENTRU SECURITATE NAȚIONALĂ,
MINISTRUL AFACERILOR INTERNE,

GABRIEL OPREA

MINISTRUL DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE,

NICOLAE-LIVIU DRAGNEA

MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE,

BOGDAN LUCIAN AURESCU

MINISTRUL PENTRU SOCIETATEA INFORMAȚIONALĂ,

SORIN MIHAI GRINDEANU

MINISTRUL JUSTIȚIEI,

ROBERT MARIUS CAZANCIUC